

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ
ВСТУПАЮТЬ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-
НАУКОВИЙ) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»**

Розглянуто і схвалено на засіданні
Науково-методичної ради
Протокол № 3
від «30» грудня 2021 р.

Київ - 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного фахового випробування складено для організації та проведення комплексного фахового випробування для вступників на здобуття третього (освітньо-науковий) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка.

Основна мета фахового вступного іспиту – виявити відповідність знань, умінь і навичок вступників до самостійної науково-дослідної роботи та навчання в аспірантурі ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», засвоєння освітньої частини освітньо-наукової програми 051 Економіка.

Вступний іспит має комплексний характер. Програма підготовлена для осіб, які здобули рівень вищої освіти спеціаліст, магістр всіх спеціальностей. До складу програми комплексного фахового випробування входять розділи з наступних дисциплін (кредитних модулів):

- Економіка підприємства
- Фінанси підприємства
- Управління проєктами
- Інноваційний менеджмент
- Маркетинговий менеджмент
- Економічна політика

Складові програми фахового вступного випробування відповідають компетентностям, якими має володіти підготовлений магістр (спеціаліст).

Під час підготовки до вступного іспиту і в процесі його проведення рекомендується користуватися даною програмою.

Іспит проводиться у формі письмових відповідей на тестові запитання. Завдання до вступного іспиту розроблені таким чином, щоб врахувати різні рівні знань, умінь та навичок, засвоєних вступаючими на попередніх рівнях освіти, перевірити їх підготовленість до майбутньої науково-дослідної роботи за фахом.

Тестові запитання включають п'ятдесят питань. Кожна вірна відповідь оцінюється в 4 бали. Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник – 200 балів. Мінімальна кількість балів, як зараховується як прохідний – 100 балів.

Розробники програми:

Олена БОРОДІНА, к.е.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи

Ольга БЕЗПАЛЕНКО, к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів

Анна КРАВЧЕНКО, д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів

2. ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

МОДУЛЬ 1. Підприємництво в економічній системі сучасного суспільства.

Сутність підприємництва. Характеристика теорій підприємства. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання. Функції підприємства. Класифікація і організаційно-правові форми підприємств. Види і організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Соціально-економічна природа бізнесу. Сутність підприємництва як форми господарювання підприємств. Види і форми підприємницької діяльності. Принципи та механізм реалізації підприємницької діяльності. Інноваційне підприємництво: сутність та значення. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в підприємницькій діяльності. Ринкове середовище функціонування підприємств. Інфраструктура підприємства.

МОДУЛЬ 2. Підприємництво та його суб'єкти.

Поняття "підприємництво" та еволюція його теоретичного осмислення. Підприємництво як економічна категорія і як метод господарювання. Суть, функції, моделі та принципи і підприємницької діяльності. Умови ефективного функціонування підприємництва. Суб'єкти підприємництва: домашнє господарство, фірма (підприємство), держава. Фізичні та юридичні особи підприємницької діяльності. Інфраструктурні суб'єкти економічної системи. Форми і види підприємництва. Поняття бізнес-діяльності. Етика, психологія і культура підприємництва. Формування системи підприємництва в Україні.

МОДУЛЬ 3. Організація маркетингової діяльності.

Сутність маркетингу і маркетингові функції підприємства. Маркетингова товарна політика підприємства. Маркетингова цінова політика підприємства. Маркетингова політика комунікації. Маркетингова політика розподілу. Ринок як сфера товарообігу. Продукція підприємства: поняття, класифікація, вимірники та системи показників.

МОДУЛЬ 4. Капітал підприємства.

Суть, види та функції капіталу підприємства. Основний фонди підприємства, класифікація, оцінка. Зношування і відтворювання основних засобів підприємства. Оборотний капітал підприємства: загальна характеристика, оборотність, ефективність використання. Нематеріальні активи підприємства: економічний зміст, види, система оцінювання.

МОДУЛЬ 5. Динаміка національної економіки.

Поняття і типи макроекономічної динаміки. Економічне зростання: критерії визначення і типи. Економіко-екологічні проблеми гіпертрофованого економічного зростання. Економічна стагнація, критерії її визначення і варіанти. Система показників макроекономічної динаміки.

Економічний тренд. Фактори фізичного обсягу виробництва і ціни в динаміці національного продукту. Індексний метод аналізу їх впливу на зростання сукупного продукту. Динаміка номінального і реального продукту. Фактори капіталу, праці і технічного прогресу в динаміці національного

продукту. Виробничі функції. Фактори споживання, заощадження і інвестування в динаміці національного продукту. Поняття і характер впливу чинників граничної схильності до споживання, заощадження та інвестування на динаміку національного доходу в теорії мультиплікатора інвестицій Дж.М.Кейнса. Неокейнсіанські моделі економічного зростання. Поняття акселератора макроекономічної динаміки. Рівняння Р.Гаррода і О.Домара.

МОДУЛЬ 6. Ресурсне забезпечення діяльності підприємств.

Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Мотивація та стимулювання трудової діяльності працівників підприємства. Сутність, функції та принципи заробітної плати. Доплати й надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу. Інвестиційні ресурси підприємства: сутнісна характеристика, класифікація. Джерела інвестиційних ресурсів підприємства. Показники ефективності та основні шляхи поліпшення використання ресурсів підприємства. Механізм стимулювання і матеріальної відповідальності персоналу за результати роботи.

МОДУЛЬ 7. Організація інноваційної діяльності підприємств.
Загальна характеристика інноваційних процесів. Класифікація інновацій. Науково-технічний та організаційний прогрес. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень. Інноваційно-інвестиційні проекти підприємств.

МОДУЛЬ 8. Організація виробництва.

Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства. Виробничий процес та його структура. Наукові принципи організації виробничого процесу. Виробничий цикл та його характеристика. Типи та методи організації виробництва. Організація трудових процесів і робочих місць. Нормування праці. Побудова виробничої структури підприємства. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції. Суспільні форми організації виробництва.

МОДУЛЬ 9. Світове господарство та його глобалізація.

Закономірності формування і розвитку світового господарства. Економічна суть світового господарства та закономірності його становлення. Інтернаціоналізація економіки і міжнародний поділ праці. Міжнародна економічна інтеграція, її форми та етапи розвитку. Європейський Союз.

Оцінка результатів зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Торговельний баланс країни. Платіжний баланс та його структура.

Глобалізація світогосподарських зв'язків. Поняття та форми прояву глобалізації світового господарства. Країни "центру" та країни "периферії" глобалізованого світу – проблеми взаємовідносин між ними. Проблеми входження економіки України до системи глобалізованого світового господарства.

МОДУЛЬ 10. Планування діяльності підприємств.

Сутність планування і особливості його здійснення на підприємствах. Методологічні основи планування. Система планів на підприємстві. Планування збуту продукції. Планування виробництва продукції. Планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування персоналу і оплати праці. Планування виробничої інфраструктури. Планування витрат. Фінансове планування. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. Тактичне й оперативне планування.

МОДУЛЬ 11. Витрати, результати та ефективність діяльності підприємств.

Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Собівартість продукції (послуг). Кошторис виробництва. Калькуляція продукції. Класифікація витрат за статтями. Основні фактори зниження собівартості продукції на підприємствах. Сутність і види цін на продукцію (послуги) підприємств. Методи встановлення та регулювання цін. Показники обсягу виробництва продукції на підприємствах різних галузей економіки. Грошові надходження підприємств. Формування і розподіл прибутку на підприємстві. Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства. Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Сутнісна характеристика і види ефективності виробництва. Система показників оцінки ефективності підприємства. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємств.

МОДУЛЬ 12. Управління підприємствами.

Сутність, цілі і завдання управління підприємством. Функції управління підприємством. Методи управління діяльністю підприємства. Організаційні структури управління підприємствами. Вищі органи державного управління підприємствами. Прийняття управлінських рішень на підприємствах. Комунікації в системі управління підприємством. Керівництво і лідерство в управлінні підприємствами. Організаційна культура на підприємстві. Управління виробництвом на підприємстві. Управління збутом продукції на підприємстві. Управління матеріально-технічним забезпеченням виробництва. Управління фінансами на підприємстві. Управління проектною діяльністю на підприємстві. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Управління персоналом. Управління потенціалом підприємства. Стратегічне управління підприємством.

МОДУЛЬ 13. Методологія і методи дослідження економіки.

Методологія і класифікація методів наукового пізнання економічних явищ та процесів. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях. Застосування системного підходу в економічних дослідженнях. Загальнонаукові методи економічних досліджень. Методи спостереження та збору даних. Методи вибіркового спостереження. Методи групування. Таблично-графічні методи. Методи інформаційно-логічного аналізу. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. Методи прогнозування. Методи моделювання. Програмно-цільовий метод. Евристичні методи. Сутність та

основні етапи організації економічних досліджень. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Роль інформації в економічних дослідженнях та класифікація наукових документів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко Л.П., Гук О.В., Жигалкевич, Ж.М. Реалізація стратегії розвитку підприємства: синергійний підхід. Інвестиції: практика і досвід. 2009. № 19. С. 12-14.
2. Варналій З.С. Модернізація публічних фінансів України в умовах діджиталізації. Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки: збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.). Ірпінь: Університет ДФС України. 2019. С. 325-329.
3. Власенко В.А. Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах трансформації ринкових відносин: принципові підходи та інструменти. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. 2014. № 26 (1). С. 32-41.
4. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ : Нац. ін-т проблем між-народної безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2008. 48 с.
5. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2018. 262 с.
6. Головінов М.І., Литвинов О.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.19. С. 224-228.
7. Гончаров Ю.В., Лапчик Ю.Ю. Удосконалення стратегії розвитку підприємства. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2014. № 1. С. 193-199.
8. Гречко А.В., Балагир Б.В. Дослідження шляхів підвищення ефективності управління виробничою діяльністю підприємства. Ефективна економіка. 2016. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_16
9. Гудзь О.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація. Економіка і суспільство 2018. Вип. 18. С. 346-352.
10. Дикань В.Л., Шраменко О.В. Стратегічні орієнтири державного регулювання суб'єктів малого та середнього бізнесу. Стратегічні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємств у цифровому економічному просторі: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Ареф'євої О.В. К.: ФОП Маслаков, 2019. С. 47-55.
11. Інвестування. Основні поняття стратегічного управління. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту. URL: https://pidruchniki.com/73364/investuvannya/osnovni_ponyattya_strategichnogo_upravlinnya
12. Косач І. А., Жаворонок А. В., Дегтярьов А. В. Фінансовий механізм інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва: сучасні аспекти. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2021. № 1. С. 3-9.

13. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку. Матеріали міжнар. наук.-пр. конф., Херсон, Видавництво ФОП Више-мирський В.С. 2019. 686 с.

14. Термінологічний словник. Фінанси. URL:
<https://sites.google.com/site/finansipov/slovník>

15. Філіп Котлер. Маркетинг від А до Я: 80 концепцій, які варто знати кожному менеджеру. К.: Альпіна Україна, 2021. 252 с.